

حسن نوری، مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان شمالی:

شرکای اجتماعی باید خود را در سرنوشت تأمین اجتماعی شریک بدانند

مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان خراسان شمالی معتقد است سهم و نقش کارگران و کارفرمایان در تصمیم‌گیری‌های سازمان تأمین اجتماعی باید بیشتر شود تا آگاهی آنان از شرایط مالی این سازمان و تبعات زیانبار بازنشستگی‌های پیش از موعد که این روزها امان صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی را بریده، تغییر کند. به گفته حسن نوری، تصویب قوانین، بدون پشتوانه مالی و بدهی سنگین و انباشته نهاد دولت به تأمین اجتماعی، روند حرکت این سازمان را با مشکلات زیادی مواجه کرده است. وی معتقد است بسیاری از قوانین تصویب شده به نوعی شرایط تأمین اجتماعی را با خطر مواجه می‌کند و باید شرایط مناسب تولید و حمایت از تولید همواره در کشور وجود داشته باشد تا در آمد لازم و مداوم برای تأمین اجتماعی برقرار باشد. مشروح گفت‌وگوی ویژه‌نامه استانی آئینه‌نو با مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان خراسان شمالی را پیش رو دارید.

■ به عنوان نخستین سوال، وضعیت کنونی تأمین اجتماعی را به عنوان سازمانی که وظایف مهمی در قبال تأمین آئینه نیروی کار بر عهده دارد، چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سازمان‌های بیمه‌گر اجتماعی مانند تأمین اجتماعی، با توجه به تعهداتی که در مقابل نیروهای مولد جامعه اعم از کارگران و کارفرمایان دارند، می‌توانند نقش مهمی در بهبود فضای کسب و کار ایفا کنند اما به نظر می‌رسد سازمان‌های بیمه‌گر اجتماعی کشور ما هنوز نتوانسته‌اند به میزان کافی، بازیگر این نقش باشند. به طور مشخص، سازمان تأمین اجتماعی چون در گذشته نزدیک به حیات خلوت برخی افراد تبدیل شده بود، به رغم بازگشت به ریل اصلی و فعالیت‌ها و اقدامات اثربخش صورت گرفته، به سبب تبعات برخی تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی گذشته، هنوز نتوانسته به طور کامل به نقش مهم خود در تأمین تمام نیازهای بیمه‌شدگان و بهبود فضای کسب و کار عمل کند. مدیریت منابع مالی سازمان تأمین اجتماعی در گذشته به خوبی صورت نگرفته و این سازمان امروز در وضعیت تراز نبودن ورودی و خروجی‌ها به سر می‌برد. این شرایط، حاصل انباشت مشکلات و تحمیل‌های غیرکارشناسی در سال‌های متعددی بوده که هر چند دولت یازدهم و دوازدهم سعی در بهبود این شرایط داشته و دارد اما با این وجود، بخشی از جامعه و به ویژه ذی‌نفعان این سازمان هنوز به صندوق تأمین اجتماعی به عنوان صندوقی بیمه‌گر که می‌تواند اطمینان‌بخش آینده آنان باشد، اعتماد صددرصدی ندارد.

■ این وضعیت تا چه حد محصول تضعیف و کمرنگ شدن نقش شرکای اجتماعی در تصمیم‌گیری‌های این سازمان در سال‌های گذشته است؟

اگر حس مالکیت جامعه کارگری در صندوق تأمین اجتماعی تقویت شود و دخالت آنان در تصمیم‌گیری‌ها بیشتر مشهود باشد، این قشر در طرز تفکر نسبت به قانون بازنشستگی‌های پیش از موعد و قوانین مشابه، تغییر عقیده خواهند داد؛ با توجه به اینکه می‌دانیم بازنشستگی‌های پیش از موعد، مشکلات زیادی برای تأمین اجتماعی ایجاد کرده است. شرکای اجتماعی باید خود را در سرنوشت سازمان تأمین اجتماعی شریک بدانند و تنها به منافع کوتاه‌مدت و گذرا نیندیشند که لازمه آن مشارکت واقعی نمایندگان آنان در تصمیم‌گیری‌های این سازمان و همچنین شفافیت عملکرد است.

■ به نظر شما چطور می‌توان به سازمان تأمین اجتماعی یاری رساند؟

سازمان تأمین اجتماعی با انجام برخی اصلاحات، بهترین کمک را می‌تواند به روند حرکتی خود داشته باشد. با توجه به اینکه موضوع بین‌نسلی بودن سازمان تأمین اجتماعی همواره در سالیان متعددی مطرح بوده و مورد توجه قرا گرفته، آیا بی‌توجهی به منابع این سازمان در سالیان

با کیفیت، حضور در بازارهای بین‌المللی، بازاریابی و تبلیغات، قابل تعریف و بررسی است. این موضوع ناشی از عواملی نظیر ناکافی بودن سرمایه، ناتوانی در رقابت و نبود آموزش‌های بنیادین در خصوص کارآفرینی و به دیگر مسائل مرتبط است. در حال حاضر ۴۵ درصد افراد فارغ‌التحصیل و در حال تحصیل در سطح کشور، افراد غیرفعال به لحاظ اقتصادی هستند و اراده، انگیزه و شرایط لازم را برای ورود به بازارهای کار و اقتصاد ندارند. در دانشگاه‌ها، برخی رشته‌ها که نرخ بیکاری آنها بالغ بر ۴۰ درصد است و به مرحله اشباع رسیده‌اند، همچنان دانشجوی می‌پذیرند. ناهمخوانی تحصیلات دانشگاهی با بازار کار باعث شده شرایط مناسبی را در این زمینه تجربه نکنیم. استان خراسان شمالی به لحاظ درآمد خانوار و میانگین کشوری آن در سطحی بسیار پایین به سر می‌برد و فعالیت‌ها در این استان مکانیزه و با کار علمی و دانشی، تطبیق داده نشده است.

■ طرح کارورزی وزارت کار تا چه میزان توانسته است این مشکلات را حل کند؟

در ارتباط با طرح کارورزی، این نکته قابل ذکر است در گذشته فردی که فارغ‌التحصیل دانشگاهی بود و به مراکز اقتصادی و تولیدی برای اشتغال مراجعه می‌کرد، به دلیل عدم تجربه، سابقه و دانش کار، با درب بسته مواجه می‌شد اما با اجرای طرح کارورزی و حضور ۶ ماهه فارغ‌التحصیلان در محیط‌های کار، مشکلات مذکور برطرف شد و ظرف این مدت ۶ ماهه، تجربه، انگیزه و اراده کافی در فرد برای اشتغال ایجاد شده و مهارت کافی برای شروع کار در محیط تولیدی را نیز کسب می‌کند. در استان با اجرای طرح کارورزی تاکنون بیش از ۲۲۰ نفر با مراکز تولیدی عقد قرارداد داشته‌اند. به طور کلی در جامعه فارغ‌التحصیلان دانشگاهی این نگاه برای کسب مهارت وجود ندارد و امیدواریم با اجرای این طرح بتوانیم ارتباط بین فارغ‌التحصیل و محیط کار را افزایش دهیم.

■ ارتباط بخش‌های مختلف بیمه‌ای، حمایتی و امدادی نظام رفاه و تأمین اجتماعی کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اگر نهادهای حمایتی و بیمه‌ای تعامل مثبت و سازنده‌ای با هم داشته باشند و برای حمایت از اقشار مختلف جامعه از ظرفیت‌های تجمیعی آنها استفاده شود، بیشترین نفع را خواهیم برد. اگر این نهادها در کنار یکدیگر باشند و نقشی مانند اکوسیستم بازی کنند، بهترین استفاده نصیب افراد نیازمند حمایت در جامعه می‌شود ولی به نظر می‌رسد هنوز این ارتباط بهینه و چندسویه، تعریف نشده و کارایی لازم را دارا نیست. در حال حاضر هماهنگی میان نهادهای به طور منظم شکل نگرفته و بسیاری از سازمان‌ها به صورت جزیره‌ای عمل می‌کنند و این موضوع، مختص خراسان شمالی نیست و در سطح کشور نیز شاهد این چالش هستیم.

طولانی و رقم بدهی بسیار سنگین دولت‌ها به این صندوق نشانگر اخلال در روند حرکتی این سازمان نیست؟ و مفهوم بین‌نسلی بودن تأمین اجتماعی را زیر سوال نمی‌برد؟ بسیاری از قوانین تصویب شده به نوعی شرایط تأمین اجتماعی را با خطر مواجه می‌کنند. باید شرایط مناسب تولید و حمایت از تولید همواره در کشور وجود داشته باشد تا درآمد لازم و مداوم برای تأمین اجتماعی برقرار باشد.

■ وضعیت کنونی خدمات بیمه‌ای و درمانی تأمین اجتماعی در استان خراسان شمالی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

هزینه‌های درمانی مردم در بخش خصوصی و سهم مشارکت تأمین اجتماعی در تأمین این هزینه‌ها، در مواردی تناسب چندانی ندارد. البته برخی پزشکان در مطب‌های خصوصی با تأمین اجتماعی قرارداد منعقد نکرده‌اند که مشکلاتی را در این زمینه در استان شاهد هستیم. با توجه به شرایط متفاوت زندگی در شهرها و روستاهای مختلف در سطح کشور، خدماتی که در شهرهای بزرگ به جامعه کارگری ارائه می‌شود، با خدماتی که در شهرها و روستاهای دیگر ارائه می‌شود همخوانی لازم را ندارد. پیشنهاد ما این است که مسئولان تأمین اجتماعی به موضوع مهم ایجاد عدالت در دسترسی بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران به خدمات به‌ویژه خدمات درمانی اهتمام بیشتری داشته باشند. امیدواریم در زمینه ارائه خدمات بیمه‌ای و درمانی تأمین اجتماعی در سطح کشور شاهد توازن منطقه‌ای باشیم تا هر کس به تناسب و فراخور سهم خود و مشارکت در هر حوزه، خدمات لازم را دریافت کند.

■ در حال حاضر کارفرمایان، تولیدگران و نیز کارگران استان با چه مسائل و مشکلاتی مواجه هستند؟

در بازار تولید، نیروی توانمند با کارایی لازم به اندازه کافی وجود ندارد و این توانمندی به لحاظ تولید محصول

شرکای اجتماعی باید خود را در سرنوشت سازمان تأمین اجتماعی شریک بدانند و تنها به منافع کوتاه‌مدت و گذرا نیندیشند که لازمه آن مشارکت واقعی نمایندگان آنان در تصمیم‌گیری‌های این سازمان و همچنین شفافیت عملکرد است